

Ryzyko i niebezpieczeństwa nurkowania: postrzeganie kontra rzeczywistość?

Mimo, że organizacje szkolenie nurków uwzględniają w swoich programach szkolenia rozwijanie świadomości ryzyka w nurkowaniu rekreacyjnym, wypadki się zdarzają. Niedawno badacze i partnerzy DAN przeprowadzili badanie, aby dowiedzieć się, czy dodatkowe kampanie i programy szkoleniowe są potrzebne do podnoszenia poziomu bezpieczeństwa w nurkowaniu. Zamiast skupić się na rzeczywistych niebezpieczeństwach, autorzy badali, **jakie rodzaje ryzyka są kojarzone z nurkowaniem**. Wyniki tego badania zostały opublikowane w piśmie "Frontiers of Psychology" w marcu 2018 roku.

W badaniu analizowano postrzeganie bezpieczeństwa w nurkowaniu z punktu widzenia nurka oraz z punktu widzenia centrum nurkowego. Celem badania było przede wszystkim znalezienie różnic między tymi dwiema opiniami. Dodatkowo po analizie wyników zaproponowano przeprowadzenie programów bezpieczeństwa i sesji szkoleniowych nawiązujących do zebranych danych.

Dane do badania pochodziły z pytań w kwestionariuszu, na które odpowiedzi udzieliło 3766 nurków w Europie i 91 centrów nurkowych we Włoszech. Pytania dotyczyły aspektów bezpieczeństwa, które powinny być zachowane w każdym centrum nurkowym (np. doświadczenie

pracowników, ubezpieczenie centrum nurkowego, jako?? wypo??ycznego sprz??tu), czynników, które wp??ywaj?? na wybór partnera nurkowego (np. poziom certyfikacji, wiek, do??wiadczenie, kondycja fizyczna), znaczenia ró??nych elementów sprz??tu (np. no??a, komputera nurkowego, latarki) i czynników postrzeganych jako ryzyko dla nurków (np. zmiana pogody, awaria sprz??tu, zatrucie gazem, utoni??cie).

Zebrane dane pokazuj??, ??e zarówno nurkowie jak i centra nurkowe przywi??zuj?? du???? wag?? do zachowania bezpiecze??stwa, ale równocze??nie lekcewa?? pewne rodzaje ryzyka. G??ówny wniosek z badania jest taki, ??e powa??ne niebezpiecze??stwa, z których ani centra nurkowe, ani nurkowie nie do ko??ca zdaj?? sobie spraw?? powinny zosta?? przedstawione nurkom i/lub centrom nurkowym podczas szkole?? lub specjalnych kampani.

Po analizie danych z badania autorzy polecili dwa programy, które maj?? pomóc w promocji kultury bezpiecze??stwa wśród nurków rekreacyjnych i centrów nurkowych. Pierwszy z nich - [**Hazard Identification and Risk Assessment \(HIRA\) \[Identyfikacja zagro??e? i ocena ryzyka\]**](#) to inicjatywa DAN, która ma na celu przekazanie centrom nurkowym wiedzy niezb??dnej do obni??enia ryzyka w firmie. Drugi program - **Diving Safety Officer (DSO)** zosta?? stworzony, aby szkoli?? osoby nadzoruj??ce przestrzeganie HIRA.

Wed??ug centrów nurkowych i samych nurków elementem sprz??tu zapewniaj??cym najwi??ksze bezpiecze??stwo jest komputer nurkowy.

Podczas analizy dwóch opisanych powy??ej punktów widzenia, badacze znale??li pewne podobie??stwa. Na przyk??ad podczas oceniania bezpiecze??stwa us??ug oferowanych przez centrum nurkowe, zarówno centra nurkowe jak i nurkowie stwierdzili, ??e blisko?? komory dekompresyjnej nie ma du??ego znaczenia. Je??li chodzi o partnerów nurkowych, centra nurkowe i sami nurkowie ocenili, ??e najmniej wa??ne czynniki to: p??e?, wiek i cz??onkowie rodziny. Wed??ug centrów nurkowych i samych nurków elementem sprz??tu zapewniaj??cym najwi??ksze bezpiecze??stwo jest komputer nurkowy. Autorzy badania zalecaj??, aby programy szkoleniowe by??y zgodne z takim postrzeganiem sprz??tu – na przyk??ad kursy nurkowe powinny zawiera?? wi??cej informacji na temat ogólnego u??ywania komputera.

Między tymi dwoma punktami widzenia wystąpią również ciekawe rozbieżności. Według centrów nurkowych rekomendacja instruktora nurkowania powinna być jednym z najważniejszych czynników, który decyduje o znalezieniu odpowiedniego partnera nurkowego na wycieczki. Jednak nurkowie ocenili rekomendację instruktora jako mniej ważną od innych czynników. Centra nurkowe stwierdziły, że największe ryzyko w nurkowaniu stanowi choroba dekompresyjna, utonięcie lub wypadki z udziałem wycieczki – były to również jedne z pięciu najczęstszych wypadków, które zdarzyły się w centrach nurkowych. Choć nurkowie zgodzili się, że ryzyko wystąpienia choroby dekompresyjnej jest wysokie, mieli również duże obawy przed awarią sprzętu. Na ostatnim miejscu listy niebezpieczeństw u nurków znalazły się zagrożenia ze strony organizmów wodnych i utonięcia. Wspólne postrzeganie choroby dekompresyjnej jako czynnika wysokiego ryzyka sprawiło, że autorzy zasugerowali potrzebę opracowania kampanii bezpieczeństwa skupionej na zapobieganiu chorobie dekompresyjnej. Na początku autorzy sugerowali stworzenie kursów na temat niebezpiecznych organizmów morskich i pierwszej pomocy w przypadku spowodowanych przez nich urazów. Jedną z najbardziej widocznych rozbieżności był fakt, że liczba wypadków, które widzieli nurkowie była o wiele większa niż liczba raportów z wypadków. Autorzy zalecili, aby pomóc centrów nurkowym w zgłaszaniu raportów z wypadków.

Interesującym aspektem tego badania był fakt, że uczestnicy (którzy sami się zgłosili) byli w większości doświadczonymi nurkami. To mogło mieć wpływ na bezstronność danych – doświadczeni nurkowie widzieli więcej niebezpiecznych sytuacji, przez co być może podejmują mniejsze ryzyko. Autorzy podkreślili, jak ważne jest dla kursantów zrozumienie analizy wyników tego badania, abyśmy mogli stale zwiększać bezpieczeństwo nurkowania. Dane byłyby dokładniejsze, jeżeli odpowiedzi na pytania w kwestionariuszu zostałyby udzielone przez nurków na różnych poziomach wykształcenia.

Chociaż nurkowie zgodzili się, że ryzyko wystąpienia choroby dekompresyjnej jest wysokie, mieli również duże obawy przed awarią sprzętu.

Chociaż jest to jedno z pierwszych badań dotyczących podejścia i postrzegania zagrożenia w nurkowaniu, wyniki pokazują, że te informacje mogą okazać się przydatne, jeśli chcemy sprawić, aby nurkowanie rekreacyjne było jak najbezpieczniejsze dla wszystkich uczestników.

OPIS PROJEKTU

To badanie zostało ufundowane przez projekt Green Bubbles RISE, H2020-MSCA-RISE-2014. Projekt otrzymał fundusze z programu badawczego i innowacyjnego Unii Europejskiej Horizon 2020 zgodnie z umową o stypendium Marii Skłodowskiej-Curie nr 643712. Ten artykuł przedstawia tylko opinię autora. Agencja Badawcza (Research Executive Agency) nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji zawartych w tym artykule.

ODNIESIENIA

"Safety Priorities and Underestimations in Recreational Scuba Diving Operations: A European Study Supporting the Implementation of New Risk Management Programmes [Priorytety i niedocenywanie kwestii bezpieczeŃstwa w nurkowaniu rekreacyjnym: Europejskie badanie wspomagaj?ce wprowadzenie nowych programów zarz?dzania ryzykiem]" *Frontiers in psychology* 9 (2018): 383.

Serena Lucrezi¹, Salih Murat Egi^{2,3}, Massimo Pieri², Francois Burman^{4,5}, Tamer Ozyigit³, Danilo Cialoni², Guy Thomas², Alessandro Marroni² oraz Melville Saayman¹

¹*Tourism Research in Economics, Environs and Society, [Badanie turystyki w ekonomii, ?rodowisku i spo?eczeŃstwie], North-West University, Potchefstroom, RPA,* ²*DAN Europe Dzia? badawczy, DAN Europe Foundation, Roseto degli Abruzzi, Italy W?ochy,* ³*Dzia? in?ynierii komputerowej, Galatasaray University, Istambu?, Turcja,* ⁴*DAN RPA, Midrand, RPA,* ⁵*DAN USA, Durham, NC, Stany Zjednoczone.*